

รายงานการจัดกิจกรรมสถานศึกษาพอเพียงท้องถิ่น

“ปลูกผักรักษโลก”

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๕

นายอิทธิวิธ สิ้นศิริ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนนาจิววิทยาสรรค์

ตำบลนาจิว อำเภอเขาสมนกวาง จังหวัดขอนแก่น

สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

คำนำ

การจัดกิจกรรม “ปลูกผักรักษโลก” ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยกิจกรรมในครั้งนี้ได้จัดขึ้นในคาบเรียนพอเพียงในคาบเรียนสุดท้ายของทุกวันศุกร์และได้บูรณาการร่วมกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา งานเกษตรพื้นฐาน ง21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 และ โดยนักเรียนได้ทำการปลูกผักปลอดสารพิษ ผักบุ้ง ผักชีและผักกวางตุ้ง เพื่อให้นักเรียนได้ปลูกผักที่กินและกินผักที่ปลูก ปลูกผักปลอดสารพิษเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินกิจกรรม ถอดบทเรียนจากการปลูกผักรักษโลก ตลอดจนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันอีกด้วย

ทั้งนี้การดำเนินกิจกรรมสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสมชาติ ไวกำ คณะผู้บริหาร และคุณครูพวงษ์ สุริยวงศ์ เป็นอย่างสูงที่ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ให้แนวทางในการดำเนินกิจกรรม มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมปลูกผักรักษโลกในครั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนได้นำไปเป็นแนวทางเป็นวิธีปฏิบัตินำไปต่อยอดและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้จัดทำหวังว่ารายงานฉบับนี้คงมีประโยชน์แก่ผู้อ่านทุกๆ ท่าน

อิทธิวิธิ สิ้นศิริ

ผู้รายงาน

สารบัญ

เนื้อเรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	1
การดำเนินงาน	1
สรุปผลการดำเนินกิจกรรม	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม	3
ข้อคิดเห็น	3
ข้อเสนอแนะ	3
ภาพกิจกรรม “ปลูกผักรักโลก”	4
ภาพกิจกรรมถอดบทเรียน “กิจกรรมปลูกผักรักโลก”	7
อ้างอิง	8
ภาคผนวก ก ผลงานนักเรียนถอดบทเรียนกิจกรรมปลูกผักรักโลก	9
ภาคผนวก ข หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	14

รายงานกิจกรรมปลูกผักไร้โลก

1. หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์โลกในปัจจุบัน เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความแห้งแล้ง ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) และภาวะสงครามมีผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร ส่งผลกระทบต่อการผลิตอาหารทั่วโลก ซึ่งนำไปสู่ราคาอาหารที่เพิ่มขึ้น รวมไปถึงการขาดแคลนอาหารที่เป็นปัจจัยให้ประชากรโลกเข้าสู่ภาวะความยากจน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กไทยได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัย มีสุขภาพแข็งแรงเติบโตสมวัย ส่งผลต่อพัฒนาการการเรียนรู้ที่ดี และเติบโตเป็นพลเมืองคุณภาพเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศชาติจึงจัดทำโครงการโรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น "ปลูกผักไร้โลก" ขึ้น โดยน้อมนำ "หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานไว้มาปรับใช้ เพื่อให้โรงเรียนซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็กได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และบูรณาการ "หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ไปใช้ ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงในการปลูกผักปลอดสารพิษในโรงเรียนโดยให้ปลูกผักที่กินและกินผักที่ปลูก

ดังนั้นโรงเรียนนาจิววิทยาสรรค์ ได้ตระหนักถึงการปลูกผักเพื่อให้นักเรียนได้รับประทานผักปลอดสารพิษและเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน รวมทั้งเป็นการสร้างคุณลักษณะ อุบิสัยอยู่อย่างพอเพียง และต่อยอดไปถึงการสร้างจิตสำนึก ตระหนักในเรื่องอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยไม่ใช้สารเคมี ที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเป้าหมายให้นักเรียนมีสุขภาพที่ดีและได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนปลูกผักปลอดสารพิษ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงอาหารปลอดสารพิษ ปลอดภัยต่อสุขภาพ
3. เพื่อให้เรียนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน

3. การดำเนินงาน

โรงเรียนนาจิววิทยาสรรค์ ได้บูรณาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษโดยจัดเป็นคาบกิจกรรมพอเพียง คาบเรียนสุดท้ายของทุกวันศุกร์และกิจกรรมในคาบเรียน รายวิชา งานเกษตรพื้นฐาน ง21101 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน โดยมุ่งให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การปลูกผักปลอดสารพิษเพื่ออาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ และการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมปลูกผักไร้โลก พร้อมสร้างความตระหนักในเรื่องของการปลูกผักปลอดสารพิษและการเพาะปลูกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเลือกปลูกพืชผักที่ใช้ปรุงอาหารประจำวันได้ เช่น ปลูกผักบุ้ง ปลูกผักชี และปลูกผักกวางตุ้ง บริเวณสวนเกษตรของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการดูแลพืชผักของตนเองในรายวิชาเรียน และในคาบกิจกรรมพอเพียง โดยมีวิธีดำเนินงานดังนี้

1) การเลือกพื้นที่ปลูก

นักเรียนได้เลือกพื้นที่บริเวณสวนเกษตรโรงเรียน เพื่อให้อยู่ใกล้แหล่งน้ำ เนื่องจากพืชผักส่วนใหญ่มีความต้องการน้ำสูง โดยเฉพาะหน้าแล้งที่อากาศ แห้ง และอัตราการระเหยน้ำสูงกว่าฤดูอื่นๆ จึงจำเป็นต้องมีน้ำเพียงพอเพื่อให้ผักสามารถเติบโตจนกว่าจะเก็บเกี่ยวได้

2) การเตรียมแปลง

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน เตรียมแปลงปลูกผัก โดยขุดดินเตรียมแปลงตากแดด พร้อมพรวนดินใส่ปุ๋ยคอก ไร่ 1 สัปดาห์ เพื่อฆ่าเชื้อโรค

3) การเตรียมเมล็ดพันธุ์

นักเรียนได้เตรียมเมล็ดพันธุ์ผักบุ้ง ผักชี และผักกวางตุ้ง ได้ทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์ คัดแยกเมล็ดพันธุ์ที่ไม่สมบูรณ์ออกด้วยวิธีนำไปแช่น้ำ และนำเมล็ดที่ลอยน้ำออก ก่อนปลูกจะทำการแช่น้ำก่อน

4) การปลูก

นักเรียนได้ปลูกผักด้วยวิธีการหว่านเมล็ดพันธุ์ที่เตรียมไว้ โดยเว้นช่องห่างให้เหมาะกับการเจริญเติบโต

5) การดูแลรักษา

นักเรียนได้ดูแลแปลงผักโดยใช้คาบกิจกรรมพอเพียงและคาบเรียนรายวิชาเกษตรพื้นฐาน รวมทั้งในช่วงเวลาเช้าและช่วงเวลาหลังเลิกเรียน เช่น รดน้ำ ถอนวัชพืช พรวนดิน ใส่ปุ๋ย เป็นต้น เพื่อให้พืชผักได้เจริญเติบโต

6) การเก็บผลผลิต

เมื่อพืชผักเจริญเติบโตนักเรียนได้เก็บผลผลิตนำผักปลอดสารพิษ ไปให้ผู้ปกครองประกอบเป็นอาหาร

7) นักเรียนจับคู่กันถอดบทเรียนกิจกรรมปลูกผักรักษโลก ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3 ห่วง

1) พอประมาณ 2) มีเหตุผล 3) มีภูมิคุ้มกันที่ดี

2 เงื่อนไข

1) ความรู้ 2) คุณธรรม

นำไปประยุกต์ใช้ใน 4 มิติ

1) เศรษฐกิจ 2) สังคม 3) สิ่งแวดล้อม 4) วัฒนธรรม

4. สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรม

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 ได้มีความรู้ความเข้าใจในการปลูกผักบุง ผักชี และผักกวางตุ้ง ในคาบกิจกรรมพอเพียงและบูรณาการร่วมกับคาบเรียนรายวิชา เกษตรพื้นฐาน ง21101
2. นักเรียนได้เก็บผลผลิตนำผักที่ได้จากการปลูกไปให้ผู้ปกครองประกอบอาหารที่บ้าน เป็นผักที่ปลอดภัย สารพิษและปลอดภัยต่อสุขภาพ
3. นักเรียนได้ถอดบทเรียน เรื่อง การปลูกผักรักรัศโลก โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการทำกิจกรรม

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม

1. นักเรียนมีการใช้ชีวิตบนพื้นฐานการอยู่พอกินสมควรแก่อัตภาพในระดับที่ประหยัด ไม่อดอยาก และเลี้ยงตนเองได้ตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
2. รู้จักประมาณตน ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ใช้ชีวิตบนพื้นฐานความเป็นจริง อย่างเป็นเหตุเป็นผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน
3. การนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมปลูกผักรักรัศโลก ไปดำรงชีวิตบนพื้นฐานความพอเพียงซึ่งเป็นประโยชน์การใช้ชีวิตในยุคนี้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย พร้อมปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการปลูกผักรับประทานเองที่บ้าน

6. ข้อคิดเห็น

- การจัดกิจกรรมปลูกผักรักรัศโลกในครั้งนี้ นักเรียนได้มีความเข้าใจและเป็นประโยชน์สำหรับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นอย่างมาก รวมถึงนักเรียนสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาและต่อยอดในการใช้ชีวิตประจำวันอีกด้วย

7. ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการจัดกิจกรรมปลูกผักรักรัศโลกทุกภาคเรียน และควรมีการจัด “ตลาดนัดผักรักรัศโลก” ในคาบกิจกรรมพอเพียงของวันศุกร์ เพื่อนำผักปลอดภัยสารพิษที่ได้มาจัดจำหน่ายให้กับนักเรียนหรือบุคลากรครูในโรงเรียน

ภาพกิจกรรม “ปลูกผักรักษโลก”

ภาพกิจกรรม “ปลูกผักรักษ์โลก”

ภาพกิจกรรม “ปลูกผักรักษ์โลก”

ภาพกิจกรรมถอดบทเรียน “กิจกรรมปลูกผักรักษโลก”

อ้างอิง

https://www.chaipat.or.th/site_content/item/3579-2010-10-08-05-24-39.html

<https://www.dol.go.th/ethics/Pages/องค์ประกอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง-.aspx>

ภาคผนวก ก

ผลงานนักเรียนถอดบทเรียนกิจกรรมปลูกผักรั้วโลก

2/3

My Body

Body

ถอดบทเรียน เรื่อง ปลูกผักกินดีโลก

ความรู้

2 เดือนไซ

คุณวิรัช

- 1 ใ้ได้รู้จักผู้ย
- 2 ใ้ได้เห็นหรือเื่องการออกทนนในการปลูกผัก
- 3 ใ้ได้รู้วิธีการปลูกผักที่ไม่ใช่โรงงนี่

ความรู้

คือการใ้ได้รู้มคการรู้ที่ยากกับกร
ปลูกผักบ้านำไร่ จนกรปลูกผักไปงน
หรือปลูกผักไว้กรัน

คุณธรรม

การใ้ได้รู้
การใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้

ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้
ใ้ได้รู้

2/3

ใ้ได้รู้

3 หัวง

ใ้ได้รู้

พอประมาทใ้ได้กรอง
ทวนการใ้ได้กรองใ้ได้กรอง
ใ้ได้กรองใ้ได้กรองใ้ได้กรอง

ความพอประมาท

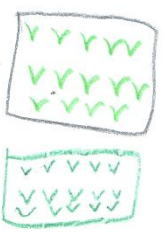

- สึนส่นอ่งอ่งอ่ง
- สึนส่นอ่งอ่งอ่ง

- ประมาทใ้ได้กรอง
- สึนส่นอ่งอ่งอ่ง
- อ่งอ่งอ่งอ่งอ่งอ่ง
- ใ้ได้กรองใ้ได้กรอง

ใ้ได้รู้

การทยายใ้ได้กรอง
↓
ลต

การทยายใ้ได้กรอง
↓
ลต

การทยายใ้ได้กรอง
↓
ลต

การทยายใ้ได้กรอง
↓
ลต

ใ้ได้รู้

ใ้ได้รู้

ใ้ได้รู้

ใ้ได้รู้

ใ้ได้รู้

ใ้ได้รู้

ใ้ได้รู้

ใ้ได้รู้

2/3

ถอดบทเรียน เรื่อง ...ปลูกผักกินดีโลก.....

2 เงื่อนไข

ผลลัพธ์ คือ

1. ได้รู้จักวิธีปลูก
2. ได้ฝึกความอดทนในการดูแล
3. ได้ฝึกการปลูกผักให้ปลอดภัย

คณธรรม คือ

- 1. ได้รับความรู้เกี่ยวกับกรปลูกผักกินดีในการปลูกผักไปขาย
- 2. ชื่นชอบปลูกผักไว้กิน
- 3. ใจดีใส่ถุง
- 4. ความมีหัวใจ

3 ท่วง

พูดช่วยกัน

พูดช่วยกันในการสอน
 การใช้อุปกรณ์ได้อย่างถูกต้อง
 และเกิดประโยชน์สูงสุด

มีเหตุผล

- มีแหล่งเรียนรู้
- มีแนวทางในการสำรวจ
- ง่ายได้
- ใช้เวลาในการปลูกผัก

มีวิสัยทัศน์

- ปลูกผักในสวนหลังบ้าน
- สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์
- วางแผนในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4 มิติ

ได้ผลจริง

การลดหย่อนภาษีเงินได้
 ไม่ได้เสียภาษีได้มากกว่าเสีย
 การปลูกผักกินดีให้รู้วิธีได้
 จากความรู้ที่ได้

สังคม

ถ่ายทอดความรู้ให้แก่
 ดิฉัน ในครอบครัวหรือ
 คนในสังคม

สิ่งแวดล้อม

รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
 ไม่ทำสภาพสิ่งแวดล้อม

วัฒนธรรม

รู้มารวมวิถีการปลูกผัก
 ที่นับว่าดีหลายๆ
 ความสำเร็จมีอยู่ใน
 หนึ่งวัน

สมาชิกในกลุ่ม 1) ...พันธุ์ผัก... สิ่งพจนานุกรม... 2) ...วิธีการ... ในครัว...

ถอดบทเรียน เรื่อง ปลูกผักทั่วโลก

2 เดือน

- ความรู้
- 1) ใช้กรมปลูกผัก.
  - 2) ปลูกผักชนิด.
  - 3) หักผักขายให้คน ช่วยโลกเขาอะไร.

- กิจกรรม
- 1) ตามล่าหัดใบส้มเขียว.
  - 2) ปลูกการรับผิดชอบในหน้าที่.
  - 3) ใต้ดิน

3 ช่วง

4 มิติ

สังคม
- ตามจดหมาย

เศรษฐกิจ
- หารายได้ลดรายจ่าย

สิ่งแวดล้อม
- ฟ้าไร้พรมแดนสิ่งนี้

ชุมชน
- มาตรฐานดีไปไหนไหน

สมาชิกในกลุ่ม 1) ณนกัน ศันณินา 2) ฉันทกานต์ ศาน

2/3

ถอดบทเรียน เรื่อง โลกพลิกวิกฤต

2 เจ็บใจ

โลกพลิกวิกฤต ล้มเหลวรุนแรงได้
สิ่งเดียวที่ได้ศึกษาศึกษาทุกแห่งไปคือวัด
ปลูกฝัง นักวิชาการ แพทย์ลงสู่ชุมชน เพื่อ
สร้าง ความสัมพันธ์ทาง ความไว้วางใจกับนักเรียน
สร้าง ความสัมพันธ์ เป็นสิ่งจำเป็นกับสังคม
คนเรา ซึ่งผ่านชีวิต และสิ่งมากมายที่เรา
ต้องรู้ อนาคต เราต้องรู้

นี่คือชีวิตจริงที่ได้อะไรชีวิตที่ทุกคน
เผชิญกับความเปลี่ยนแปลง สิ่งหนึ่งที่
คือ ผู้มีความรู้ และความรู้ที่เรามีได้
สิ่งหนึ่งใน โลก ที่ไม่เหมือนเดิม
คือ ชีวิต ชีวิต พันธ์ของมนุษย์
แท้จริง

3 ท่วง

4 มิติ

1. โลกอนาคต
การเปลี่ยนแปลง

2. สังคม
ในสังคมที่เปลี่ยนแปลง

3. สิ่งแวดล้อม
สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

4. อนาคต
สังคมที่เปลี่ยนแปลง

ภาคผนวก ข

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความเป็นมาของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ระบบเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อ วันที่ 18 กรกฎาคม 2517 โดยเริ่มต้นจากพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ซึ่งเน้นความสำคัญในการพัฒนาประเทศแบบสร้างพื้นฐานคือ "ความพอมีพอกิน พอใช้"

ต่อมาพระองค์มีพระราชดำรัสอีกครั้งเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2517 ณ ศาลาดุสิตดาลัยเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาทรงเน้นคำว่า "พอมีพอกิน" ดังนั้นคำว่า "เศรษฐกิจพอเพียง" จึงมาจากจุดเริ่มต้นว่า "พอมีพอกินพอใช้" นั่นเอง

เศรษฐกิจพอเพียง คือ ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่ปวงชนชาวไทยมาเป็นระยะเวลานาน ในช่วงตั้งแต่ก่อนการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ เพื่อมุ่งให้พสกนิกรได้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างยั่งยืน มั่นคง และปลอดภัย ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามกระแสโลกาภิวัตน์ อีกทั้งพระองค์ยังได้ทรงพระราชทานความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียง เอาไว้เป็นภาษาอังกฤษว่า Sufficiency Economy ดังพระราชดำรัสที่ได้ทรงตรัสไว้เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2554

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิต ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

คำนิยาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักง่ายๆ คือประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ และเงื่อนไข 2

ห่วงที่ 1. ความพอประมาณ

หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ห่วงที่ 2. ความมีเหตุผล

หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ห่วงที่ 3. ภูมิคุ้มกัน

หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้
เงื่อนไข ดังนี้

เงื่อนไข 1. เงื่อนไขความรู้

องค์ประกอบในการทำงานทุกอย่างต้องเริ่มต้นจากความรู้ ซึ่งต้องรู้ลึก รู้กว้าง และสามารถนำวิชาการต่างๆนั้นมาวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอนอย่างรอบคอบ และระมัดระวัง เพราะหากไม่มีความรู้ การนำไปปฏิบัติอาจมีปัญหา

เงื่อนไข 2. เงื่อนไขคุณธรรม

ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้นำไปประยุกต์ใช้ต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและต้องให้คนในครอบครัวเป็นผู้ประเมินให้ว่ามีความก้าวหน้าในการปรับตัวเข้าสู่วิถีชีวิตพอเพียงมากน้อยเพียงใด (เพื่อไม่ให้เข้าข้างตัวเอง) สำหรับแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาฯ ในระดับบุคคลและครอบครัว มีดังนี้

1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ไม่สุดโต่ง มีการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของตนเอง และครอบครัว หรือบัญชีครัวเรือน มีการวางแผนในการหารายได้และจัดสรรรายจ่ายตามความจำเป็นและเหมาะสม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น มีการผลิตและบริโภคที่พอประมาณ ไม่บริโภคนิยม เป็นต้น

2) ความมีเหตุผล หมายถึง การใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และไม่ใช้อารมณ์

3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงรอบตัวและทันโลก ด้านการเงินมีการออมในครัวเรือน ปลอดภัยจากภัยพิบัติ มีสุขภาพใจและกายที่ดี สร้างความอบอุ่นในครอบครัว หารายได้เสริมเพื่อลดความเสี่ยง

4) การมีคุณธรรมและความรู้เป็นพื้นฐาน รู้จักเสียสละ แบ่งปันให้ผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นเงินทองหรือทรัพย์สินตามอัตภาพ หรือบริจาคแรงงาน มีการชวนช่วยหาความรู้ ใช้หลักวิชาการ และนำความรู้มาใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพหรือในครอบครัว มีความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต อดทน การมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ต้องคำนึงถึง 4 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ ลดรายจ่าย / เพิ่มรายได้ / ใช้ชีวิตอย่างพอควร / คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ / มีภูมิคุ้มกัน / ไม่เสี่ยงเกินไป / การเผื่อทางเลือกสำรอง

มิติที่ 2 ด้านสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูล / รู้รักสามัคคี / สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน

มิติที่ 3 สิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ / เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรู้ค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด / ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด

มิติที่ 4 ด้านวัฒนธรรม รักและเห็นคุณค่าในความเป็นไทย เอกลักษณ์ไทย / เห็นประโยชน์และคุณค่าของภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น / รู้จักแยกแยะและเลือกรับวัฒนธรรมอื่น ๆ

โรงเรียนนาวิวิทยาสรรค์

ตำบลนาวิ อำเภอเขาสนนกวาง จังหวัดขอนแก่น
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

